

SZENTKÚT

2026. április | XIX. évfolyam, 1. szám

**Gyermekművészet:
20 éves a TILMA**

4. oldal

**Új távlatok:
káptalanturizmus**

8. oldal

**Dombormű:
Mindszenty és Pio atya**

17. oldal

**Szentkút száz évvel
ezelőtti megújulása**

18. oldal

Találkozások

Pax et bonum!

Szent Ferenc atyánk boldog halálának, vagyis tranzitusának nyolcszázadik évfordulóját ünnepeljük az idén. Az ő esetében tranzitusról (átmenetről) és nem exitusról (kimenetről) beszélünk, hiszen Ferencnek, az egészen kiengeztelődött férfiúnak a halála egyenes átmenet volt az Atyához. Valójában egész keresztény életünkben erre a napról napra közeledő eseményre készülünk, efelé zarándokolunk. Meg is rémülhetnénk, ahogyan a tanítványokat is megbénította a Krisztus halálától és szenvedésétől való félelem. Ő azonban a színeváltozásban a Tábor-hegyén ragyogtatja fel nekik dicsőségét, arra tanítva őket, hogy „sok szorongatáson át kell bejutnunk Isten országába” (KEK 556). Krisztus tranzitusa, halála és feltámadása a húsvét misztériumában, hitünk központi eseményében tárul elénk. Kívánom, hogy egy ilyen tranzitusnak az ereje és a szabadsága adjon lendületet minden szentkúti zarándoknak a hétköznapi küzdelmeiben!

P. dr. Orosz Lóránt OFM *kegyhelyigazgató*

Fotó: Földi Zsolt

IMPRESSZUM

A SZENTKÚTI FERENCES KÖZÖSSÉG
INGYENES KIADVÁNYA

Felelős kiadó:

P. dr. Orosz Lóránt OFM

Felelős szerkesztő:

Keppel Dániel

Cím:

3077 Mátraverebély-Szentkút 14.

Számlaszám:

11600006-00000000-30458365

Telefonszám:

+36-32/418-029;

+36-20/400-5878

E-mail:

info@szentkut.hu

Honlap:

www.szentkut.hu

ISSN 1789-7432

Fotók:

Szentkúti Fotóarchívum,

Hátlapkép: P. Palkó Julián OFM

Borító- és lapterv:

Bodogán Péter

Grafikai szerkesztő:

Biró Dániel

Olvasószerkesztő:

Kámán Veronika

Nyomdai munkák:

VIRTUÓZ Kiadó és Nyomdaipari Kft.

Felelős vezető: Miseje Balázs

Tartalom

4. A 20 éves a TILMA Gyermekművészetért Közhasznú Alapítvány
5. Ahol az ég és a föld összeér
Ferences Családi Találkozók
6. A megszentelt élet ünnepe
7. Téli zsolozsmatábor
8. Újabb távlatok Szentkúton
A „káptalanturizmusról” Orosz Lóránt atyával beszélgettünk
11. Böjti készülünkben a befogadásnak van itt az ideje
12. Nagyheti gyöngyszemek a csíksomlyói ferences lelkiségből
15. Ferences vértanúk és attribútumaik a mozaikkompozíción
P. Rafael és P. Bernát
17. A hit és az ima ereje
Fáskerti Zsófia Bilokációs emlékműve Szentkúton
18. Szentkút száz évvel ezelőtti megújulása

Káptalanturizmus: vannak helyek, amelyek jobban megközelíthetők, vagy más adottságokkal rendelkeznek, de Szentkút csendje, természeti környezete és lelki atmoszférája egyedi egységet alkot.

Bilokációs emlékmű: Fáskerti Zsófia szobrászművész Szent Pio atya és Mindszenty József bíboros börtönbeli találkozását ábrázolja szimbólumgazdag megjelenítéssel, mészkőből faragott domborművön.

A 20 éves a TILMA Gyermekművészetért Közhasznú Alapítvány

2025. november 19-én XIV. Leó pápa szokásos audienciáján áldásban részesítette Basáné Révész Erzsébetet, a TILMA alapítóját, aki megajándékozta a Szentatyát az alapítvány működését bemutató reprezentatív kiadásban megjelent albummal. Szentkúton a zarándokok és a közeli lakosok már jól ismerik a TILMA Gyermekművészetért Alapítvány évenként megrendezésre kerülő nemzetközi rajzverseny-kiállítását, amely idén ünnepli 20 éves fennállását.

A tilma szó a guadalupai Szűzanya jelenéseinek történetéből ismeretes számunkra. Az aztékok nyelvén azt a nagy kendőt jelenti, amelyet az indián férfiak, két sarkánál összekötve, a nyakukba akasztottak, és amely – előttük lelógva – alkalmas volt arra, hogy bugyorba fogva egyszerűbb terhek szállítására is szolgáljon. Szent Juan Diego volt az a derék és mély hitű indián férfi, akinek a Szűzanya ismételt

megjelent Guadalupében, vele társalgott, és végül is az ő tilmáján, köntösén hagyta ránk a Napba öltözött Asszony képét.

A Szűzanya a Tepeyac-dombon, amely a mai Mexikóváros északi peremén található, 1531-ben négy alkalommal jelent meg Juan Diegónak. A Szűzanya őt küldte el a püspökhöz azzal a kéréssel, hogy ezen a helyen építsenek egy templomot. Amikor Juan Diego megjelent

a püspök előtt, az jelet kért tőle. Ekkor történt a csoda: a fagyos téli hónapban, december 13-a táján, üde, gyönyörű rózsák illatoztak a Tepeyac-dombon. Az indián férfi a kíváncsiak szeme előtt a tilmájába rejtve vitte el a püspökhöz a rózsákat. Miután elmondta, hogy

azokat a mindenkor Szűz Mária küldi annak jeléül, hogy valóban ő az, aki a templom építését kéri, kibontotta kendőjét, és a földre hullott a sok gyönyörű rózsza; Juan Diego tilmáján pedig láthatóvá lett az istenanya képe. Ez az a kegykép, amely évszázadok múltán is ott csodálható a guadalupai bazilikában.

Azért kapta az alapítvány a TILMA nevet, mert Basa Ottóné Erzsike a Szűzanya oltalmába és pártfogásába helyezte működésüket, amely évről évre sok száz gyermek és fiatal szívében ébresztgeti és gyújtja lángra Isten- és az emberszeretet tüzét.

Végző soron minden év témája a szeretetben foglalható össze. Erzsike tanárnő arra törekszik, hogy az a szeretet, amelynek ősforrása a menyeyei Atya szíve, és amely szeretet ott lángol az Úr Jézus szentséges és a Szűzanya szeplőtelen szívében is, minél több gyermek és fiatal szívében gyulladjon fel a művészet által.

Róna Gábor SJ (2015)

Utolsó vacsora, Harnos Enikő (14 éves), Harnos János (10 éves) és Kovács Panna (14 éves), Miskolc

Ahol az ég és a föld összeér

FERENCES CSALÁDI TALÁLKOZÓK

A Cserhát dombjai között megbúvó Mátraverebély-Szentkút nem csupán Magyarország legfontosabb katolikus kegyhelye, hanem a ferences lelkiség egyik központja is. Amikor a ferences család – a férfi és a női szerzetesi ágak, valamint a világi rend tagjai – itt gyűlik össze, a völgy megtelik azzal a sajátos, derűs békével, amelyet csak Assisi Szent Ferenc követői tudnak magukkal hozni.

A Ferences Család (az első, második és harmadik rend közösségei) éves országos találkozóját legutóbb 2025. november 28–30. között rendezték meg Szentkúton. A 2026-os esztendő a ferences jubileumi évek (2023–2026) záróakkordja, amely Szent Ferenc tranzitusának (halálának) 800. évfordulójára fókuszál.

Egység a sokféleségben

Amikor „ferences családról” beszélünk, nem egyetlen szerzetesrendre

gondolunk, hanem egy hatalmas, szerteágazó lelki mozgalomra. Ebbe beletartoznak az első rendi testvérek, a klarissza nővérek, a ferences világi rend tagjai, valamint számos más kongregáció. A találkozók célja, hogy ezeket a különálló ágakat összehozza egymással, minden évben, hagyományosan november végén vagy december elején.

A találkozók három pillére

Minden találkozó három meghatározó elem köré épül. *Liturgia és*

dicsőítés: a központi szentmise mellett a zsolozsma és más imádságok hangsúlyozzák, hogy a ferences imádság élő kapcsolat. *Tanítás és reflexió:* a témák a kor kihívásaira reflektálnak, mint a teremtésvédelem (*Laudato si'*) vagy a békeateremtés. *Testvéri osztozás:* a kiscsoportos beszélgetések során a különböző rendi ágak tagjai megosztják egymással az életük tapasztalait.

Jubileumok láncolata: 2023–2026

Az elmúlt évek találkozóit a ferences rend alapításának 800 éves mérföldkövei határozták meg. 2023-ban a megtestesülés misztériuma: a grecciói események évfordulóján Isten közelsége és az első élő betlehem állítása volt a fő üzenet. 2024-ben a fókusz a stigmákra, Szent Ferenc sebhelyeire került, az áldozatos szeretet és az emberiség mélységeit kutatva. 2025-ben, a *Naphimnusz* évében a jubileumi sorozat a teremtett világ iránti felelősségre hívta fel a figyelmet.

Bobay Orsolya OFS

A megszentelt élet ünnepe

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, amelyet 1997-ben Szent II. János Pál pápa a szerzetesek világnapjává nyilvánított, egyben Mátraverebély-Szentkút első búcsúja is minden évben. A Váci Egyházmegyében élő szerzetesek ezen a napon szentmise keretében újítták meg szerzetesi fogadalmukat Marton Zsolt püspök előtt.

A liturgia a gyóntatóudvari kápolnánál gyertyaszenteléssel kezdődött, ahol Marton Zsolt püspök személyesen adott át egy-egy égő mécseset a szerzeteseknek. Ők azokat a kezükben tartva, körmenetben vonultak a bazilikába, hogy az oltár elé helyezték őket.

A szentmisén koncelebrált Orosz Lóránt OFM kegyhelyigazgató, valamint a jelenlévő szerzetes atyák. Az ünnepen jelen voltak a Váci Egyházmegyében élő és szolgáló férfi és női szerzetesrendek küldöttei.

A szerzetes és a pap élete Istennek adott áldozat, amelyben elég, mint a gyertya, amit az oltár elé tettünk. Minden ember élete áldozat, azonban nem mindegy, milyen oltáron ég el. A pénz, a karrier, a hatalom, az élvezetek oltárán vagy Isten oltárán – mondta Marton Zsolt megyéspüspök. Mi, papok, püspökök, szerzetesek az Úr oltárán égetjük el az életünket. Simeon és Anna találkoztak a Megváltóval, az értünk emberré lett, megtestesült Istennel, azzal a Fénnyel, aki értelmet ad az életünknek. Mátraverebély-Szentkúton mi is találkozzunk a Fénnyel, Isten Fiával a Szentlélek által, aki a mi életünknek, hivatásunknak is értelmet, célt, erőt és reményt ad. Azért vagyunk itt, hogy szembenézzünk a hivatásunkkal. A szerzetes hivatása ugyanaz, mint a többi

Krisztus-hívőé, de speciális módon: papként vagy testvérként az evangélium életté váltása, hirdetése egy karizma által – folytatta a püspök. A szerzetesek, Isten emberei saját szerzetesi karizmájuk fénye által világítanak embertársaiknak. Kedves szerzetes testvérek, most, hogy kezetekben égő gyertyát tartotok, és így megújítjátok szerzetesi fogadalmatokat, fényt árasztó hivatásotokban szeretnétek megújulni. Kérjük Istent, segítsen benneteket és mindnyájukat olyan meghitt szeretettel őriznünk, tanúságtevőkként életté váltanunk, és

továbbadnunk szerzetesi és krisztusi hivatásunkat, ahogyan a Szűzanya karjában tartotta a kis Jézust. Így leszünk mi magunk is igazi jellé, fénné egymás és embertársaink javára – zárta a prédikációt Marton Zsolt püspök.

A homília elhangzása után a szerzetesek megújították fogadalmukat, ezt követően pedig mindegyikük tömjént szórt a füstölőbe. Ez a szép szimbolikus cselekedet azt fejezi ki, hogy maguk is Istennek szentelt áldozatként élik életüket fogadalmuk szerint. **forrás: vaciegyhazmegye.hu**

Téli zsolozsmatábor

A tízéves gyergyószárhegyi hagyományok mintájára január 23–25. között idén már harmadik alkalommal rendezték meg Magyarországon a téli zsolozsmatábort Szoliva Gábriel és Gegő Julianus testvérek lelki vezetésével. Mátraverebély-Szentkút biztosította az elcsendesedés lehetőségét, az oldott, közösségi légkörhöz pedig az együtt végzett imádság adott keretet.

A péntek esti megérkezéskor a havas táj már olvadásnak indulva fogadott minket, a kegyhely néptelen és csendes volt. Ebben a háborítatlan környezetben bontakozott ki a közel harmincfős társaság közelebbi ismerkedése. Egyetemisták, családosok, egyedül és ismerősökkel együtt érkezők. Olyanok, akik rendszeres gyakorlói a zsolozsmának és olyanok, akik először készültek átélni ezt az imaformát közösségben, énekelt formában.

Gábriel testvér bevezető előadásában feltárta előttünk, hogy a zsolozsma – átölelve az egész napot – segít, hogy istenkapcsolatunk valóban élővé válhasson. És a nap végén mi is ugyanazokkal a szavakkal térhessünk nyugovóra, amelyeket maga Jézus mondott a kereszten: „*Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet*” (Lk 23,46, vö. Zsolt 30,6). Egy hömpölygő folyó képét állítva elénekelt arra bátorított bennünket, merjünk belemerülni a zsolozsma sodrásába. Ahogyan a folyó is folyamatos mozgásban van, úgy a zsolozsma is állandó történés, hiszen éppen most is a világ minden pontján rengetegen imádkozzák és kapcsolódnak be a szüntelen égi dicséretbe.

Szombaton Julianus testvér a zsolozsma sodrásába vezetett bennünket rámutatva arra, hogy azok tükröt

tartanak elének és a szövegek mélységein keresztül nemcsak a felszínen láthatjuk meg a szomorúságot vagy a boldogságot, hanem megismerhetjük a magunk és társaink valódi emberségét. A szabad órákban lehetőség volt természetjárásra, lelki beszélgetésre, gyónásra, és a bazilika is nyitva állt az elcsendesedni vágyók számára.

A kompletóriumok után teljes csend borult a kegyhelyre – legalábbis hajnal két óráig. Ekkor vastagon felöltözve, tagadhatatlanul álmosan ballagtunk át a bazilikába, hogy elimádkozzuk a matutinumot, amely minden kényelmetlenség ellenére a zsolozsmatábor csúcspontja volt.

És valóban: a zsolozsma történt és mi is történhattunk benne – felálltam, meghajoltam és leültem – minden erőltetés vagy tudatos irányítás nélkül. Nem számított, hogy éppen sötét volt-e vagy világos: összegyűltünk, és dicsértük Istent. Egy egészen sajátos, huszonnégy órás körforgás részeseivé váltunk.

Vasárnap délelőttre egyetlen mondat senkinek sem volt elegendő a kapott élmények összefoglalására. Annyi bizonyos: nemcsak szemlélőivé váltunk, hanem meg is éreztük a zsolozsma sodrását.

Erdős Luca

Fotó: Csorba Tatum / Ferences Média

Újabb távlatok Szentkúton

A „KÁPTALANTURIZMUSRÓL” OROSZ LÓRÁNT ATYÁVAL BESZÉLGETTÜNK

Február 3–6. között tartotta választókáptalanját a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány. Ennek apropóján beszélgettünk Orosz Lóránt atyával, a helyszínt biztosító Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely igazgatójával, aki jó szívvvel ajánlja más rendeknek, lelkeségi mozgalmaknak vagy egyházi társulatoknak is tanácskozásaik megtartására ezt a szent helyet.

Mikor tartotta a ferences rendtartomány az első káptalanját Mátraverebély-Szentkúton?

Nem rögtön káptalannal kezdtünk, hanem egy úgynevezett „gyékényes káptalannal” (consilium plenarium), ami tulajdonképpen egy kibővített tanácskozást jelent, ahol nincs döntési vagy választási kényszer; inkább közös gondolkodásról, testvéri együttlétről szól. Ha jól emlékszem, ez 2017 körül lehetett. Az épületet 2015-ben adták át, így nagyjából 2017 óta használjuk rendszeresen ilyen célra.

Miért éppen ez a hely lett kiválasztva? Milyen szempontok játszottak szerepet a döntésnél?

Az egyik nagyon praktikus szempont az volt, hogy a résztvevők egy helyen tudjanak maradni. Korábban, még a rendszerváltás előtt – az akkori politikai légkörben – érthető okok miatt a káptalanokat gyakran egy-két nap alatt lebonyolították, például a Margit körúton. Nem volt szálláslehetőség, így a testvérek Esztergomból vagy Pasarét-ről beutaztak, majd hazamentek a káptalan ideje alatt is. Emiatt a közösség könnyen „szétesett”. A rendszerváltás után kezdtek el többnapos káptalanok kialakulni. Amikor elkészült az ottani kolostor, sokáig Szeged adott otthont ezeknek, éppen azért, mert elég messze volt ahhoz, hogy ne utazzanak haza a résztvevők. Később, amikor elkészült Szentkút, szinte magától értetődő volt, hogy ezt a lehetőséget használjuk ki. Nem volt különösebb vita erről: adott volt egy alkalmas hely, amely jól működött.

Mit jelent egy kegyhely számára az, hogyha egy rend idehozza a káptalanját?

Először is érdemes tisztázni, mi maga a káptalan. Ez a tanácskozás egy szerzetesközösség életének átfogó áttekintése: választások lebonyolítása, státútumok alkotása, szabályozás, nagyobb jelentőségű ügyek eldöntése, de mindenekelőtt lelki reflexió. A testvérek közösen górcső alá veszik, milyen lelki és emberi állapotban van a közösség, és hogyan illeszkedik az egyházi környezetbe, ahol működik. A káptalan egyszerre jogi és lelki esemény, de ideális esetben elsősorban lelki. A közösségek életében ez a legfőbb döntéshozó testület, de nem folyamatosan működik: háromévente ül össze,

majd visszaadja a rendes kormányzást a provinciálisnak és tanácsának. Mivel ez egy mélyen lelki esemény, nagyon nem mindegy, milyen közegben történik. Szentkút ebből a szempontból ideális: nincs zavaró környezet, a legközelebbi település három kilométerre van, gyönyörűek a természeti adottságai, és maga a hely kegyhely, vagyis szent tér. Ez nem garancia mindenre, de erős lelki alapot ad. Számunkra pedig öröm, hogy otthont adhatunk ezeknek az eseményeknek. Tudjuk, mennyire fontosak, és jó látni, hogy a közösségek profitálnak a hely adottságaiból – ahogyan mi is abból, hogy szolgálhatjuk őket.

Volt már érdeklődés más rendek, közösségek részéről?

Igen. Például a piaristák és az egyházközségi nővérek tanácskoztak már itt, és a szociális testvérek részéről is volt érdeklődés, bár utóbbi végül időpont-egyeztetési okok miatt nem valósult meg. Bízunk benne, hogy ez a kör a jövőben még bővülni fog.

Milyen pluszt ad a résztvevőknek, hogy nem egy városi konferenciaközpontban, hanem egy kegyhelyen vannak együtt?

Nagyon sokat. Különösen a laikus vagy női rendek számára fontos, hogy itt állandó szentmise van, nem kell külön papot keresni. Rendszeres gyónási lehetőség, szentségimádás, több kápolna, tér az egyéni imádság számára – mindez adott. A zsolozsmába is be lehet kapcsolódni. Emellett nincsenek zavaró külső hatások. Lehet sétálni, beszélgetni, elvonulni. Egy káptalan idején ezek a séták gyakran kulcsfontosságúak: ilyenkor zajlanak a mélyebb, személyesebb beszélgetések. Erre itt húsz hektárnyi terület áll rendelkezésre. A spirituális és a természeti környezet együtt segíti a közös munkát.

Milyen közösségeknek lehet különösen alkalmas Szentkút?

Elsősorban szerzetesi közösségeknek, lelkiségi mozgalmaknak, harmadrendeknek, egyházi társulatoknak. Nem

kizárólag katolikus közösségeknek: alapvetően nyitottak vagyunk minden olyan csoport felé, amely erkölcsileg belefér ebbe a közegbe. Az elmúlt tíz-tizenegy évben nem volt komoly konfliktusunk ezen a téren. Ritkán előfordult, hogy egy-egy csoportnak inkább nemet mondtunk, de ezek kivételes esetek voltak.

Mi az, amit Szentkút kifejezetten adni tud más bevett helyekhez képest?

Őszintén szólva azt, amit egy Mária-kegyhely adni tud: a szentkúti Szűzanya itt van. Természetesen vannak helyek, amelyek jobban megközelíthetők, vagy más adottságokkal rendelkeznek, de Szentkút csendje, természeti környezete és lelki atmoszférája egyedi egységet alkot. Ami még mindenképpen a hely előnye, hogy a templomunk fűtött: a fűtés hiánya korábban más helyszíneken komoly nehézséget okozott. És ezen a ponton talán fontos még megemlíteni azt is, hogy a környék kiváló kirándulási lehetőségeket kínál. A káptalanoknak gyakran van kirándulónapjuk, és innen könnyen elérhető a Mátra, Hollókő, Ipolytarnóc vagy akár a Felvidék. Kulturális és természeti programok egyaránt szervezhetők, és ebben is szívesen adunk ötleteket.

A technikai feltételek mennyire adottak? Szállás, étkezés, termek?

A kegyhely eleve vendégfogadásra van berendezkedve. A résztvevőknek nem kell az étkezéssel, szállással,

takarítással külön foglalkozniuk – erre megvannak a munkatársaink. Van konferenciaterem és kisebb csoportos beszélgetésekre alkalmas helyiségek is. Szálláskapacitás tekintetében: a hotelben 27 egyágyas szoba van, a Csend Háza további 8 szobát kínál, az apartmanházakban pedig 15 apartman található (összesen 30 szoba). Így körülbelül 65–70 főt tudunk egyágyas elhelyezésben fogadni, emellett vannak többágyas, hálótermi lehetőségek is.

Hogyan határoznád meg a „káptalanturizmus” fogalmát?

Ez a konferenciaturizmus egy nagyon speciális formája. Olyan eseményekről van szó, amelyeknek különleges – főként spirituális – igényei vannak. Káptalant lehet bárhol tartani, de nem mindegy, hogy a helyszín kiválasztásánál ezek a szempontok mennyire kapnak hangsúlyt. Mi ezt a lelki dimenziót szeretnénk erősíteni.

Hogyan tudnak jelentkezni azok a rendek, rendi vezetők, akik itt szeretnék tartani a káptalanjukat?

A szenktut.hu honlapon, a Kapcsolatok menüponton keresztül. Munkatársaink a szállás, az étkezés és a lelki programok szervezésében is teljes körű segítséget nyújtanak. Komoly érdeklődés esetén személyes bejárást is javasolunk, és az árakat mindig egyénileg alakítjuk ki.

Ádám Rebeka Nóra / Ferences Média

Fotók: fr. Piatrik Pió OFM

MÁTRAVEREBÉLY-SZENTKÚT
Nemzeti Kegyhely

BÚCSÚREND – 2026

Április 10–11., péntek–szombat, szerzetesi
zarándoklat – szombaton: Böjte Csaba OFM,
Csíksomlyó

Április 18., szombat, Peregrinatio Fidei: a
Budapest-Belvárosi Szent Mihály-templom
hagyományos rítusú zarándoklata
– Acél Zsolt SchP, Kovács Ervin Gellért OPraem

Május 1., péntek, filippínó zarándoklat – Phoebe
Romero Fababair OFM, Budapest-Pasarét

Május 23–25., szombat–vasárnap–hétfő,
pünkösdi búcsú – vasárnap: Majnek Antal ny.
munkácsi püspök, hétfő: Orosz Atanáz miskolci
görögkatolikus püspök

Május 29., péntek, Katolikus iskolák zarándoklata
– Zsódi Viktor SchP tartományfőnök, Budapest

Május 31., vasárnap, jászok zarándoklata – Bosák
Nándor ny. debrecen-nyíregyházi megyéspüspök

Július 25–26., szombat–vasárnap, Szent Anna-
búcsú: a nagyszülők világnapja – vasárnap: Spányi
Antal székesfehérvári megyéspüspök

Július 31., péntek, Porciunkula-búcsú: a szociális
otthonok zarándoklata, a betegek kenetének
közösségi kiszolgáltatásával – Berta Tibor tábori
püspök

Augusztus 15–16., szombat–vasárnap,
Nagyboldogasszony-főbúcsú – szombat: Varga
Lajos ny. váci segédpüspök; vasárnap: Udvardy
György veszprémi érsek

Augusztus 20., csütörtök, Szent István-búcsú:
ferences ifjúsági gyalogos zarándoklat

Augusztus 29., szombat, Keresztelő Szent
János vértanúságának ünnepe: a Besztercebányai
Egyházmegye magyar híveinek zarándoklata –
Parák József püspöki helynök

Június 6., szombat, óvodások zarándoklata – Zatykó László OFM, Szeged

Június 12., péntek, Jézus Szíve-búcsú: a Katolikus Szeretetszolgálat intézményeinek zarándoklata a betegek kenetének közösségi kiszolgáltatásával – Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök

Június 13., szombat, Szűz Mária Szeplőtelen Szíve-búcsú: a Szeretetláng Mozgalom zarándoklata – Pápai Lajos ny. győri megyéspüspök

Június 14., vasárnap, Pádai Szent Antal-búcsú – Puskás Antal OSPPE tartományfőnök, Pécs

Június 28., vasárnap, Szent László ünnepe: a lovasok zarándoklata – Kis-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök

Július 4., szombat, Országos Roma Zarándoklat – Székely János szombathelyi megyéspüspök

Július 2., 4–5., kedd, szombat–vasárnap: Sarlós Boldogasszony-búcsú: együttjárók, jegyesek, fiatal házasok, gyermeket várók zarándoklata – vasárnap: Marton Zsolt váci megyéspüspök

Július 11–12., szombat–vasárnap, Kármelhegyi Boldogasszony- és Lellisi Szent Kamill-búcsú: mentősök zarándoklata – György Alfréd MI, Nyíregyháza

Augusztus 30., vasárnap, Motorosok zarándoklata – Guida Hugó OFM, Székelyudvarhely

Szeptember 5–6; 8., szombat–vasárnap;

kedd, Kisboldogasszony-búcsú – szombaton:

Szlama Ákos csákvári káplán, a Székesfehérvári Egyházmegye ifjúsági referense, Budapestről zarándokvonat érkezik Nagybátonyba; vasárnap: Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök

Szeptember 19., szombat, görögkatolikus búcsú – Jaczko Sándor budapesti görögkatolikus helynök

Szeptember 20., vasárnap, Szent Pio atya-búcsú: egyetemista zarándoklat – Muhari Máté országos katolikus egyetemi referens, Héray András budapesti egyetemi lelkész

Október 8. és 10–11., csütörtök és

szombat–vasárnap, Magyarok Nagyasszonya- és Rózsafüzér Királynője-búcsú, a debrecen-nyíregyházi egyházmegye zarándoklata – vasárnap: Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök

Október 24., szombat, Szent Hubertus-búcsú: erdészek és vadászok zarándoklata, Kelet-Cserháti Trófeaszemle – Gáspár István szolnok-belvárosi plébános

Böjti készülletünkben a befogadásnak van itt az ideje

Húsvétra készülve a bizánci rítusú egyházakban a negyvennapos böjti időszaknak (is) meghatározott rendje, teológiai témái vannak. A böjt első vasárnapja az ikontiszteletről, a második Palamasz Gergely atyáról, a szív imádságának kiemelkedő alakjáról, a harmadik vasárnap a keresztről szól és így tovább. Arról azonban ritkábban esik szó, hogy a nagyböjt meghatározott iránymutatása mellett konstans szereplője egy állandó ünnep is: Jézus Krisztus fogantatásának, az Istenszülő örömhírvételének emléknapja: Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Hogyan ér össze a Megváltó Krisztus földi életének kezdete a húsvétra felkészítő böjti időszakkal? Hogyan értelmezhető Mária *igen*jének öröme a nagyböjt bűnbánatot elősegítő időszakával? A kérdések megválaszolásához segítségül hívom az ünnep ikonját, ugyanis az ikonteológia önmagában is felszólít a böjtre!

Ezt a tényt már az ikonok elkészítésnek módjában is megtalálhatjuk. Az ikon alapanyaga a fa. Bármilyen fajta fa alkalmas arra, hogy ikonná váljon, hogy befogadja és visszatükrözze a *szentet*. Minden ember, mint az Isten képmása, *ikonja*, szintén magában hordozza az isteni hasonlóságot. Az ikonok arra tanítanak bennünket, hogy minden fa és fafajta, minden ember és minden élethelyzet alkalmas lehet Isten befogadására!

Miután kiválasztottuk az alapanyagot, egy asztalos mesterember elkészíti a táblát, hátulról összefeszíti, megcsiszolja, végül fehér alappal sima felületet hoz létre. Nem az a fontos, hogy milyen volt a fa: nemes cédrus, tölgyfa vagy egyszerűbb nyárfa, mindegyik képes visszatükrözni a „képmási mivoltot”, viszont egyik sem képes kemény munka és megfeszülés nélkül! Mindnek és mindenkinek

szüksége van a megművelésre, a szorgalomra – ezt nem lehet kispórolni! Ahhoz, hogy felkészüljünk a húsvétra, a feltámadás megünneplésére, meg kell egy kicsit feszülnünk, dolgoznunk kell rajta! Gondoljunk csak bele, milyen könnyen találunk kibúvókat a vallásosság cselekedeteivel szemben! Kifogás lehet a történelmi vagy gazdasági helyzet, a genetikai adottságom, az aktuális időjárás vagy szociális problémák, az aktuálpolitika alakulása stb., – ezek mind-mind szolgálhatnak kibúvóként arra, hogy ne kelljen az imádságra, böjtre, Istenre figyelni.

Az Istenszülő Mária ikonja azonban konkrétan tanít bennünket! Ezen a típusú ikonon Mária mindig passzív, befogadó testtartást vesz fel. Hallgatja, ahogy megszólítja őt az angyalon keresztül a Mindenható Isten. Ebből a passzív befogadásból alakul ki az az aktív *igen*, amelynek szintén aktív gyümölcse lesz Krisztus. Böjti készülletünkben a befogadásnak van itt az ideje, a hallgatóságnak, az Isten felé fordulásnak, hogy majd húsvétkor gyümölcset hozzanak a törekvéseink, felajánlásaink.

Mária Istenre való figyelésének következménye Jézus Krisztus földi életének kezdete, fogantatása lett. A mi törekvéseinket is megáldja majd Isten alkalmas időben! Most igyekezzünk Mária példája nyomán mindinkább rá koncentrálni!

Káplár Márton parókus

Nagyheti gyöngyszemek a csíksomlyói ferences lelkiségből

Az elmúlt évszázadok megélt vallásossága olyan irodalmi és lelkiségi kincseket tár elénk, melyeket napjainkban is könnyen és gyümölcsözően alkalmazhatunk. A néphagyomány mellett irányadónk annak egyik forrása: a csíksomlyói ferencesek által az 1700-as években gimnazista diákokkal bemutatott misztériumjátékok sokasága. A *Ferences iskoladrámák* című hatkötetes könyvsorozat közel ötezer oldalán nemrég kiadott drámaegyüttes az egyik legértékesebb és legmaradandóbb ajándék, amit a magyarság Szent Ferenc fiaitól kapott.

Minden keresztény számára a bűnbánattartás legfőbb példája Péter apostol. Az alábbiakban irodalomtörténünk legmegrendítőbb Péter-siralmát imádkozhatjuk az 1753. évi csíksomlyói passiójátékból. Családi imádságként, lelkigyakorlatokon, keresztútjáráson és a nagyheti virrasztásokon jól alkalmazható szövege a *Mikor Máriához az Isten angyala...* (Éneklő Egyház 265; Dicsérjétek az Urat 20a), vagy témája miatt inkább az *Ó, édes Megváltóm, ne nézd bűneimet...* (Éneklő Egyház 341; Dicsérjétek az Urat 341) népének dallamára énekelhető:

Irgalmas, kegyelmes, szeretett Megváltóm,
Bűnbánat-tartásra szívemet fordítom,
Ne nézd bűneimet, megváltó Krisztusom,
Lelkemet gyógyítsd meg a bűntől, orvosom!

Lejöttél a földre nemcsak igazakért,
Hanem a nyomorult boldogtalanokért,
Sátán tömlöcében síró bűnösökért,
A bűnnek sarában torkig heverőkért.

Minden bűnösöknek te vagy reménysége,
Eltévelyedettek útra vezetője,
Általad van immár minden üdvössége,
Kiknek rút vétkeit mossa sebed vére.

Elhagyottaknak te vagy reménysége,
Minden éhezőknek jóízű kenyere,
Keserű emberek éltető, jó méze,
A nyomorultaknak igaz reménysége.

Te mindennekfelett legnagyobb Szeretet
Vagy, mint az Atya, ki minket úgy szeretett,
Hogy a bűnösökre az égből tekintett,
S a bűnnek sarából teáltalad felvett.

Mi, akik tégedet második személynek,
Az Atyaúrsten mély bölcsességének,
Hiszünk az Atyával s Szentlélekkel egynek,
Mindnyájan tetőled üdvösséget nyernek.

Azért légy irgalmas, kegyelmes énnekem,
Bocsásd meg, ó, Uram, felette nagy vétkem,
Mert bánom, Istenem, ellened vétettem,
Ígérem, ezután soha nem vétkezem! Ámen.

A sokfelé ismert *Aranyimatyánk* legendaballada éneklő Jézus és édesanyja nagyheti búcsúzását. A ferences hagyomány ezt összekapcsolja Jézus betániai vacsorájával, amit Máté (26,6–14), Márk (14,3–10) és János (11,1–45; 12,1–9) evangéliumában is olvashatunk. A megható szépségű jelenet eredete a középkorba, az 1300-as évekre nyúlik vissza. Elsőként Ogier *Tractatusában* és a domonkos rendi Dirc van Delf 1403 körül keletkezett elmélkedésében olvasható. Hazai előzményei közül a ferences Laskai Osvát (1440–1511) dramatikus prédikációi, az 1500-as évek elején papírra vetett anyanyelvű kódexek és a *Makula nélkül való tükör* (1712) című Jézus- és Mária-életrajz említendő. Az alábbiakban az 1743-ból fennmaradt csíksomlyói passiójáték betániai jelenetét idézzük, melynek szövege a népi vőlegénybúcsúk szavait is visszhangozzák:

- KRISZTUS: Édesanyám, Boldog Szűz Mária! / Hozzád jöttem, mint fiú anyjához,
Tudván a hűségedet hozzám, a te fiadhoz.
Búcsúzni kívánok tőled, mert a halálhoz, / Közelít életem az utolsó órához.
- MÁRIA: Én szerelmes fiam, mézédés magzatom, / Tőled elválásom, hogy kelljen szemlélnem?
Kérlek, hogy meg ne halj, s ne szomoríts engem, / Hanem vigasztaljad én szomorú lelkem!
- KRISZTUS: Szerelmes szent anyám, mennem kell halálra, / Azért kérésednek nem lehet válasza.
- MÁRIA: Édes, kedves fiam, szívem ne szomorítsd, / Hanem halálotat könnyebben rendeljed!
- KRISZTUS: Szerelmes szent anyám, már hagyj békességben, / Mert nem engedhetek neked kérésedben.
- MÁRIA: Fiam, emlékezzél sok epeségemről, / Anyai keserves cselekedetemről,
Hiszen én szültelek tégedet méhemből, / És én neveltelek drága szent tejemből.
- Tudod, édes fiam, miként tartottalak, / Harminchárom esztendeig szolgálalak,
Anyai voltommal úgy oltalmaztalak, / Hogy semmiben meg nem szomorítottalak.
- Azért mégis, kérlek téged, én Istenem, / Hallgasd meg bárcsak az harmadik kérésem,
Fiú lévén ebben, kérlek, engedj nekem, / Avagy halálodban tégy részessé engem.
- KRISZTUS: Ámbár, édesanyám, te vagy az én testem / Szülője, de ennél nagyobb Istenségem,
Kit öröktől fogva az Atyától vettem, / Azért kérésednek nem lehet engednem.
- Ó, édes szent anyám, mely nagy hív voltoddal, / Szolgáltál én nekem ájtatossággal,
Egész harminchárom esztendőn által, / Kegyesen neveltél anyai voltoddal.
- Azért, hogy érettem sokat fáradoztál, / Az angyal szavára méhedben fogadtál,
S kilenc hónapig bezárva hordoztál, / E világra szültél s tejjeddel tápláltál.
- Köszönöm, szent anyám, fáradozásaidat, / Köszönöm én hozzám való látásodat,
Megfizeti Atyám anyai voltodat, / És élvezem tett sok dajkálkodásodat.
- MÁRIA: Bő áldással téged mennyei Szent Atyád, / Áldjon meg, kívánja keserves Szűz Anyád.

Jeruzsálem utca vérrel folydogál... kezdősorral népi Mária-siralmat éneklünk: a Szűzanya nagypéntek reggelén keresi elfogott Gyermekeit. A motívum az 1500-as évek elejétől jelen van a magyarországi lelkiségi irodalomban. Az alábbi változatot Zala községben saját kéziratos énekeskönyveiből énekelte Erdélyi Zsuzsanna néprajztudósnak 1970-ben a helybeli előénekes, Somogyi Józsefné Somogyi Juliánna. Dallama a 17. századból való, a Rákóczi-dallamcsalád része. A szövegben az aláhúzások a hajlításokat jelölik. Virrasztáson és keresztúton való éneklése katartikus hatású:

Parlando, rubato

Je - ru - zsá - lem ut - ca vér - rel foly - do - gál,
Mert a Szűz Má - ri - a ben - ne sír - do - gál.
Sí - va(l) ke - re - si Szent Fi - át,
A vi - lág - nak Meg - vál - tó - ját.

<p>2. Mindenütt keresi <u>szelíd</u> magzatát,
Ekképp hangoztatja <u>zokogó</u> szavát:
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Benned a vér rózsát terem.</p>	<p>4. Ti hegyek és völgyek, <u>ti is</u> szóljatok!
Szomorú sorsomban <u>vi-gasztal</u>jatok!
Gyermekeimről hírt mondani,
Nem tudom, már el kell menni.</p>
<p>3. Utcákról utcákra <u>fi-át</u> keresi,
Hegyektől, völgyektől <u>sírva</u> kérdezi:
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Nem láttad szép gyermekem?</p>	<p>5. Kedves tanítványok, <u>ugyan</u>, hol vagytok?
Ily nagy árvaságban <u>bátor</u>ítsatok!
Mert fiamtól megfosztattam,
Ily árvaságra jutottam. Ámen.</p>

Medgyesy S. Norbert

FERENCES VÉRTANÚK ÉS ATTRIBÚTUMAIK A MOZAIKKOMPOZÍCIÓN

P. Rafael és P. Bernát

A szabadtéri oltár felső mozaikkompozícióján a kanonizált szentek társaságában a boldoggáavatás előtt álló hét ferences szerzetest a vértanúságukra utaló attribútumokkal jelenítette meg a Centro Aletti műhely. Bal oldalt Szent Ferenc mögött P. Rafael tűnik fel. Fejénél Krisztus köntöse kapott elhelyezést, mert a börtönőr azt mondta neki, a ruhájától megfosztott rabnak: Te, pucér Krisztus, hol hagytad az ingedet? Mellette P. Pelbárt lábainál egy kakas található, ami arra utal, hogy a börtönben megmentette besúgójának életét.

P. Kriszten Rafael (1899–1952)

Rafael atya Körösbányán (ma Románia) született, 1916-ban tette le első fogadalmát, 1922-ben szentelték pappá. Már egyik őse is vértanú volt, aki a norvégiai katolikusüldözés idején adta oda hitéért életét. Lelkipásztori szolgálataival a rábízott egyházközségek életének középpontjává emelte a szegények támogatását és a szentségi életet, nagy hangsúlyt fektetett a felnőttek hitismereti képzésére.

Plébániáján 1944–1945-ben közel 2700 személyt kereszteltek meg, akik a náci uralom idején ezáltal reménykedhettek a megmenekülésben, illetve élete kockáztatásával is érvényt szerzett a zsidó-keresztény házasságoknak. Az üldözöttek számára mentőhálózatot szervezett, a Nunciatúrával együttműködve az országhatárról az ő segítségével fordítottak vissza egy elhurcoltakkal telezsúfolt vagont. Budapest ostroma idején szüntelen látogatta az óvóhelyeket, prédikációkban készítette fel az embereket a tökéletes bánat felindítására, a Margit híd felrobbantása után csónakon járta be a Dunának ezt a szakaszát, hogy feladhassa a betegek szentségét a haldoklóknak.

A háború idején, majd azt követően is 140 fő számára tartott fenn népkonyhát, amit a nuncius is megköszönt a főváros szabaddá válása utáni napokban és további élelmiszer-szállítmányok megszervezését kérte tőle. 1945-ben így írt: a börtönbe zárt Zadavec püspöknek *az első*

keresztényekhez hasonlóan bevitettem az Eucharisziát, hogy a mindennapi áldozással erősítse önmagát és fogolytársait a szenvedésben.

Betegen került 1949-ben Hatvanba... A kommunista hatalom azonban 1950 júniusában nyomást akart gyakorolni a püspökökre, hogy fogadják el a párt diktátumát. Elhíresztelték a hatvani lakosság körében, hogy elviszik a ferenceseket, így provokálták ki a később rendszerellenesnek minősített tüntetést, amiért Rafael atyát tették felelőssé.

Rafael atyát 1951. január 31-én életfogytiglani börtönre ítélték. *Én télikabátban is fáztam, ő meg egy rongyos cipőben, a bricsesz nadrágban és egy keki-színű, teljesen szétszakadt ingben volt, sapka nélkül. Annyira didergett, hogy lehetett hallani a fogai vacogását. Az inge alól kilátszott a meztelen teste. Más nem volt rajta. Az ingen lehetett látni, hogy erőszakkal tépték szét rajta, és úgy nézett ki, mintha vadállatok cibálták volna szét – jegyezte meg az egyik rab. Rafael atya rendtársa pedig a következőkről nyilatkozott egy alkalommal: Elvittek bennünket Vácra. Hamvazószerdán érkezünk oda. Hideg idő volt, s a házfőnöknek nem volt inge, csak kabát volt rajta. Az őt kérdezte tőle: – Te, pucér Krisztus, hol hagyta az ingedet? Rafael atya 1952. szeptember 15-én halt meg a kegyetlen börtönviszonyok következtében.*

P. Károlyi Bernát (1892–1954)

Bernát atya első fogadalmát 1908-ban tette le, pappá szentelésére 1915-ben került sor. Katonalelkész és más lelkipásztori szolgálatok után 1929-ben a rendtartomány paokingi missziójának lett a vezetője. Kínába megérkezve Bernát atya missziós munkáját a hit továbbadása, az árvák gondozása, a rábizott paokingi misszió megszervezése, Szent Vince Leányainak letelepítése képezte, a kulturális sajátosságok elfogadása jellemezte.

1938-ban vissza kellett térnie Magyarországra. 1940-ben került Kecskemétre, ahol 1944-től zsidókat, kommunistákat, politikai okokból üldözötteket, háborús menekülteket fogadott be a kolostorba – többek között

a későbbi elítélését a kommunista diktátor, Rákosi Mátyás eléterjesztő igazságügyi miniszterrel is együtt dolgozott ekkor –, gondoskodott a budapesti rendházak élelmiszer-ellátásáról, a fogva tartott zsidók szenvedéseinek enyhítéséről. Amikor a városvezetők elmenekültek, ő lett a megyeszékhely, Kecskemét életének, a kórház működésének megszervezője, a magukra maradtak támasza.

1949-ben tartóztatták le a pasáreti kolostor előtt, mert prédikációjában a híveket a hitükhöz való hűségre biztatta. Elítélésének ki nem mondott oka lehetett az is, hogy Barankovics Istvánt, akit a

diktatúra a nemzeti egyház vezetésére kiszemelt, emigrációra biztatta és támogatta az ellenállásban.

Károlyi Bernát fogalom volt a rabok között, és ahol rettenthetetlen kis alakja feltűnt, sereglettek köré az emberek – emlékeztek rá társai. Húsvét előtt néhány nappal... egy zuhany alá kerültünk, s életem legfantasztikusabb gyónása következett. Anyszáult meztelenül a hasonlóan meztelen pap előtt, kinek kicsiny áldását elrejtette a zuhogó víz. Ünneppillanat, egyfajta diadal az erőszak felett. A fürdői gyónás megadta a feltámadás hitét!... Egy másik rabtárs így emlékezett rá: Mindenkinek meg kellett mondania a foglalkozását. Bernát atya büszkén mondta: „ferencrendi szerzetes vagyok”. Erre földre tiporták, és addig rúgták, öklözték, míg bordái betörtek, és orrán, száján folyt a vér. Mikor a verés után felmáztunk a zárkába, sugárzott a boldogságtól, hogy Krisztus szenvedésében részesülhetett. Máskor, amikor órákon keresztül addig guggoltattak és pofoztak, amíg lábizmaid gyulladásba jutottak, egész éjjel vizes törölközővel borogatott a zárkában.

Halála előtt – bár még a műtőasztalnál is örök felügyeltek – jötevői el tudták intézni, hogy a kórházi ágyon a szentségekben részesüljön. A börtönkörülmények következtében 1954. március 2-án halt meg, egy ápolónővér szerint testén még az utolsó napokban is láthatóak voltak az ütések nyomai.

P. Kálmán Peregrin OFM / Értetek kiontatik, Hét magyar ferences életáldozata

A hit és az ima ereje

FÁSKERTI ZSÓFIA BILOKÁCIÓS EMLÉKMŰVE SZENTKÚTON

Az Ars Sacra Fesztivál zárónapján, 2025. szeptember 21-én a Magyarországi Mindszenty Alapítvány gondozásában kortárs egyházművészeti alkotással gazdagodott a nemzeti kegyhely. Fáskerti Zsófia szobrászművész *Bilokációs emlékműve* Szent Pio atya és Mindszenty József bíboros börtönbeli találkozását ábrázolja szimbólumgazdag megjelenítéssel, mészkőből faragott domborművön.

Az új emlékművet a kegyhely Szent Pio-búcsúján Héray András egyetemi lelkész áldotta meg az Egri és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyék egyetemistáinak zárándokmiséjét követően. Az ünnepi avatóbeszédet Kontsek Ildikó művészettörténész, az esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója mondta. Fáskerti Zsófiával Bodnár Dániel (Magyar Kurír) készített interjút, amelynek egy részletét közöljük:

„A Conti utcai börtönben [Mindszenty fogvatartásának helye – *A szerk.*] börtönséta alkalmával hallottam erről a misztikus eseményről. Beléphettem abba a börtöncellába is, ahol elvileg megtörtént a bilokációs találkozás. Akkor még sem Pio atyáról, sem a bíborosról nem tudtam túl sokat, ezért elkezdtem keresgélni az interneten, olvastam az életükről, fotókat gyűjtöttem róluk. (...)

A pályázat kapcsán az alapítvány helyszíni bejárást szervezett: elmentünk Szentkútra, és így közvetlen közélről láthattuk a helyszínt, ahol majd elhelyezik az emlékművet. Orosz Lóránt ferences atya, a kegyhely igazgatója mesélt Szentkút történetéről, és arról is, hogy mit szeretnének, mi az elképzelésük az emlékműről. Ez jó útmutató volt. Lóránt atya többek között elmondta: Szentkútra leginkább azért jönnek a zárándokok, hogy az imáik meghallgatást nyerjenek, és erősödjön a hitük. Ez inspirált, mert azt gondolom, a mű elsősorban az idelátogató zárándokokhoz szól. Ezért is ábrázoltam Mindszentyt imádkozva: mintha a fohásza éppen meghallgatásra találna, megjelenik Pio atya. Vagyis a hit és az ima erejéről is szól ez a jelenet, és arról, hogy történhet csoda. (...) Mária a Kisjézussal elsősorban azért kapott helyet a domborművön, mert

Mátraverebély-Szentkút Mária-kegyhely. Amikor Lóránt atyával beszélgettünk, fölvetette: milyen nagyszerű lenne, ha az emlékművön szerepelne egy ábrázolás Máriáról és a gyermek Jézusról. Ugyanakkor úgy érzem, ez a tondó hozzátartozik a mű összképéhez, és kapcsolódik a bilokáció jelenetéhez. A galambról nekem is eszembe jutott a Szentlélek, de számomra elsősorban a szabadság szimbóluma, ezért jelenítettem meg. Balról érkezik Pio atya, és az ő lendületével együtt repül be a képbe a galamb, amely egyúttal megbontja a dombormű keretét. Pio atya a kezében tartja az ostyát, karjának íve megegyezik a galamb szárnyalásának ívével. Szimbolikai szempontból a galamb Pio atyához tartozik, Mindszentyhez pedig a feje fölött ábrázolt börtönablak. Ez két lelkiállapot megjelenítése is. Pio atya lendületes, nyitott, a mozdulata laza, az arcára igyekeztem egy kis derűt, mosolyt is tenni. Szabadság és dinamizmus árad belőle. Ő a kezdeményező, aki ad, és megérinti Mindszentyt. Ez egy pozitív állapot. A bíboros alakja ezzel szemben statikus, zárt, feszült. Az arca szorongást fejez ki, de próbáltam a reményt is érzékeltetni a tekintetében. Formai szempontból alakjának szögletessége a börtönablak szögletességével analóg. Mindszenty az, aki segítségre szorul, ő a passzív, a befogadó fél, amit az asztalon lévő kehely is szimbolizálhat.

Ez a jelenet a két konkrét személytől elvonatkoztatva számomra azt is kifejezi: ha valaki negatív, szenvedéssel teli állapotban van, de meg tudja őrizni a hitét – nem feltétlenül vallásos értelemben –, akkor érkezhetsz hozzá segítség.”

Fotó a hátlapon (Készítette: P. Palkó Julián OFM)

Szentkút száz évvel ezelőtti megújulása

Az idei esztendő kiemelkedő eseménye a Szent Ferenc atyánk boldog halálának (tranzitusának) 800 éves jubileumára való emlékezés. Ahogy idén, úgy száz évvel ezelőtt is számos programmal tette maradandóvá a ferences rend a jubileumot. Írásunkban azt igyekszünk bemutatni, hogy a 700 éves jubileum kapcsán milyen változások történetek a kegyhely életében.

A jubileumra való készülődés már 1924-ben elkezdődött. P. Tamás Krizánt, a szentkúti rendház elöljárója tervbe vette a kegyhely restaurációját, az anyagiak előteremtése céljából gyűjtőíveket juttatott el a környék plébániáira. *„Több meghallgatásra találtam, és már január folyamán érkeztek adományok...”* – olvasható a historia domusban. Nagy segítséget jelentett, hogy dr. Álmássy István kegyúr 10 millió koronát küldött. Tervbe volt véve a templom külső-belső felújítása, a gyóntatófolyosó elválasztása a gazdasági udvartól, illemhely kialakítása, folyosók, ebédlő, konyha rendbehozatala, klauzúra kialakítása, asztalos, lakatos és kőműves munkák elvégzése. A költségek több mint 23 millió koronába kerültek. A templombelső is megújult: újrafestették. A szentélybe három falképet rendeltek meg Bátky József festőművésztől, aki salgótarjáni születésű volt. Az ornamentális festést pedig Hulik András vállalta. Ez a kifestés nem sokáig maradt meg a

Szentkút, harangszentelése, 1926, forrás: wirwil.hu

búcsúsok emlékeztében, mivel hat év múltával újak készültek Steffek Albin művész által. A bazilikába belépőket ma is ezek fogadják.

Az év másik kiemelkedő eseménye a harangszentelés volt. Az első világháborúban a templom harangjai is hadba vonultak, mindössze csak egy maradt meg. A hiányzó pótlását Szlezák László harangöntő és neje, Vancsó Anna indította el, adományként egy 155 kg-os harangot készítettek. Ennek felszentelését Zadravec István ferences püspök végezte el.

Az 1926-os jubileumi esztendőben tovább folytatódtak a megkezdett felújítási munkálatok. A terveket beárnyékolta, hogy az év elején igen nagy csapás érte a templomot, a nagy hó megrongálta a templomtetőt, a szerkezet több helyen megroskadt. Szintén rossz állapotba került a toronytetőzet is, a cementcserép fedőanyagot eternit palával kellett kicserélni. Ehhez nem állt rendelkezésre elég fedezet, az atyák levelek útján fordultak a környék földbirtokosaikhoz, hogy adományaikkal segítsék a kegyhely megújítását: *„Reményem igen kevés, hogy kéréseink meghallgatásra találjanak, mert a gazdagság nagy akadálya az áldozatos szeretetnek. Azonban magamat akartam megnyugtatni. Mindent megpróbálok a kegyhely felvirágoztatásának érdekében. A Jóistennek úgy tetszik, csodálatosan fogja jutalmazni fáradozásunkat”* – írja Krizánt atya. Az adományok lassan gyűltek, márciusban még csak 800 ezer korona érkezett be, a legsürgősebb munkálatok költségvetési tervezete közel 200 millióról szólt. Később sem nagyon növekedett az adományok nagysága, ezért a provinciális a Vallásalaphoz

fordult segítségül. Noha támogatást sehonnan sem kaptak, Krizánt atya így is megrendelte a palát, ám a tornyok újrafedése lehetetlennek bizonyult. A bádogos kijavította a nagyobb hibákat és újrafestette.

Krizánt atya május hónapban megrendelte a 255 kg-os új harangot Szlezák László harangöntőtől, aminek fedezetét a hívek adománya biztosította. Nagyboldogasszony ünnepére a vasállványokkal együtt megérkezett az új harang, amit 14-én Breyer István esztergomi kanonok szentelt fel a rend 700 éves jubileuma és Szent Ferenc tiszteletére. Az ünnepre 275 helyről jött össze a 35 ezer fős hívő nép. A szertartási beszédet Jeszenszky Kálmán prelátus, balassagyarmati plébános tartotta, ezt követően szentséges körmenet és tábori szentmise volt 32 asszisztáló pap segédletével. A korabeli *Nemzeti Újság* így tudósított az eseményekről: *„Beszédében liturgikus színekkel festette a harangok hitéleti szerepét és látnoki szavakkal tolmácsolta az új harang intő szavát: Addig nem múlnak el felőlünk a verő csapások, míg meg nem lágyul a pogányosan megkeményedett magyar szív.”* A ma is meglévő harang felirata a következő: *„Szent Ferenc, a szegénység kedvelője, könyörögi érettünk. Szentkút 1926. A Ferencrend hétszázéves jubileuma alkalmából Isten dicsőségére és Assisi Szent Ferenc tiszteletére. Készítette a búcsús hívek serege. Öntötte Szlezák László harangöntő Budapest.”*

Az ünnepnek volt még egy másik nagy rendezvénye is: ezen a napon az Országos Katolikus Szövetség katolikus napot szervezett négy vármegye (Borsod, Heves, Nógrád és Szolnok) küldöttével, de voltak köztük balassagyarmati, szécsényi, egri, gyöngyösi, jákóhalmi földművesek, salgótarjáni munkások is. Az előadók között számos egyházi és a közélet jeles személyének előadását hallhatták a résztvevők. A gyűlést Krizánt atya házfőnök nyitotta meg, a katolikus gyűlések nagy fontosságát és gyakorlati jelentőségét fejtegette. Csintalan József nagybátonyi plébános a katolikus öntudat alapjairól beszélt, valamint házasságok felbomlásáról, öngyilkossági statisztikákról és a katolikusság háborús veszteségeiről. Világi oldalról Haller István volt miniszter, képviselő *„megmagyarázta a kacskaringós káromlásra hajlamos magyarnak, mit jelent a »szenteltessek meg a te neved«, fejtegette a vágyó sóvárgás tartalmát”*. A kisgazdák népszerű képviselője, Czettler Jenő egyetemi tanár gazdasági és szociális irányelveket mutatott a katolikusoknak. A gyűlést Tabódy Tibor máltai lovag rekesztette be.

A kegytemplom szentélye a Bátky-féle falfestéssel, 1926 után

Másnap, 15-én pedig Jeszenszky Kálmán megszentelte a kálvária új kőkeresztjét, amelyet hálából állíttatott Elek István és neje, tiszapolgári lakosok.

Szeptemberre végül a templomtető is elkészült. *„Azonban úgy látszik, hogy a munka nem tökéletes. Végtelenül bánt, hogy ilyen nagy áldozat árán nem sikerült teljesen rendbe hozatni”* – jegyezte meg a házfőnök. Az év végén pedig hálával így zárta le a zárda krónikáját: *„A lezajlott esztendőben is csodálatos módon éreztük a Mindenható rendkívüli segítségét.”*

Galcsik Zsolt

Szent Pio atya bilokációja és közös szentmiséje
a börtönbe vetett Mindszenty József bíborossal;
1950.

St. Padre Pio's bilocation and his celebration of Holy Mass together
with Cardinal József Mindszenty, who was imprisoned at the time.

Bilokácia svätého P. Pia a jeho spoločná sv. omša
s uväzneným kardinálom Józsefom Mindszentym.

Fáskerti Zsófia alkotása, állította Tábi János adományából
a Magyarországi Mindszenty Alapítvány;
2025.